

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ
IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 1

Суми
Сумський державний університет
2020

ЛІТЕРАТУРА:

1. Господарський процесуальний кодекс України: Кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ (Редакція станом на 02.04.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 02.04.2020).
2. Худенко О. Проблеми судового розгляду справ щодо прав інтелектуальної власності до початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Рада адвокатів Київської області*: веб-сайт. URL: <https://radako.com.ua/news/problemi-sudovogo-rozglyadu-sprav-shchodo-prav-intelektualnoyi-vlasnosti-do-pochatku-roboti> (дата звернення: 02.04.2020).
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII (Редакція станом на 11.03.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 02.04.2020).
4. Логвиненко М. І. Новітні інформаційні технології в системі організаційного забезпечення діяльності Вищого суду з питань інтелектуальної власності. *Законодавство України у сфері інтелектуальної власності та його правозастосування: національні, європейські та міжнародні виміри*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ.конф. молодих вчених та студентів з проблем інтелектуальної власності (Київ, 27 вересня 2019 р.). КНУ імені Т. Шевченка, НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, 2019. С. 373.

ПЕРЕКЛАД ЯК ПОХІДНИЙ ТВІР АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Дегтяр Р. О.

Магістрантка ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Уткіна М. С.

к. ю. н., викладач кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Похідні твори у вітчизняному законодавстві становлять собою об'єкт авторського права. Зокрема, ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» надає наступне визначення поняттю «похідний твір». Це твір, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (анотація, адаптація, аранжування, обробка фольклору, інша переробка твору) чи його творчим перекладом на іншу мову (до похідних творів не належать аудіовізуальні твори, одержані шляхом дублювання, озвучення, субтитрування українською чи іншими мовами інших аудіовізуальних творів) [1]. Таким чином, відповідно до даного визначення, похідному твору притаманна певна особливість, яка виділяє його з-поміж інших творів. Так, особливістю похідного твору є саме його створення на підставі переробки або іншого використання творів, однак

важливою умовою є те, щоб при цьому такий твір був оригінальним та самобутнім, не був частковим або повним відтворенням іншого твору та відповідав вимогам чинного законодавства щодо охороноздатності.

Одним із видів похідного твору є переклад. Похідними творами переклади стають у результаті реалізації виключного права автора на переклад, яке визначене п. 5 ч. 3 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права». Виключне право на переклад передбачено також у міжнародних нормативно-правових актах. Зокрема, у ст. 5 Всесвітньої конвенції про авторське право і ст. 8 Бернської конвенції. Обидві ці конвенції передбачають обмеження виключності права на переклад шляхом примусових ліцензій.

До виключних авторських майнових прав, якими користуються автори-перекладачі похідних творів І. В. Тарасова відносить: видання свої переклади, надання згоди на їх опублікування видавництвами, отримання винагороди за використання перекладів, надання дозволу іншим особам здійснювати переклади іншими мовами їхній переклад [2, с. 55].

Варто наголосити, що авторські права авторів перекладів не впливають на авторські права авторів оригіналу. Так, відповідно до ч. 2 ст. 20 вищезгаданого закону, «авторське право перекладачів і (або) авторів інших похідних творів не перешкоджає іншим особам здійснювати свої переклади і переробки тих самих творів» [1]. Тобто, хто завгодно може створювати переклади творів і бути незалежним суб'єктом авторських прав на такий твір.

На сьогодні вітчизняне законодавство не містить визначення терміну «переклад», тому необхідно зупинитись також і на цьому питанні. Дане визначення можна знайти лише в Переглянутій рекомендації про міжнародну стандартизацію статистики випуску і розповсюдження книг, газет та періодичних видань Організації об'єднаних націй з питань освіти, науки та культури, де вказано, що переклад – це публікація, яка відтворює твір на іншій, ніж мова оригіналу, мові [3].

Енциклопедія надає визначення «перекладу» як різновид інтертексту, передавання тексту однієї мови іншою при збереженні його стилістичних особливостей, що відрізняє його від переспіву, стилізації, травестії, ремінісценції тощо [4, с. 199].

На нашу думку, під перекладом варто розуміти творчу переробку іншого правомірно оприлюдненого твору, шляхом його відтворення інакшою, ніж мова оригіналу, мовою.

Також варто звернути вагу на ст. 10 Закону України «Про авторське право і суміжні права», котра визначає, що не є об'єктом авторського права, зазначимо деякі з них, а саме:

а) повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації;

б) твори народної творчості (фольклор);

в) видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади;

г) державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій [1].

Тобто, такі об'єкти не будуть вважатися об'єктами авторського права, оскільки переклади таких текстів, що самі по собі не є літературними творами. Тому, переклади новин, творів фольклору, нормативно-правових актів не визнаються об'єктом авторського права.

Отже, переклад відноситься до похідного твору та є об'єктом авторського права, основними вимогами для охороноздатності якого є оригінальність та самобутність. На сьогодні вітчизняне законодавство потребує внесення змін щодо такого об'єкту авторських прав як переклад, а особливо в питанні визначення даного поняття, яке на сьогодні не міститься в жодному нормативно-правовому акті національного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. Ст. 64.
2. Тарасова І. В. Виключні майнові права авторів похідних літературних творів. *Право та інновації*. 2014. № 1–2 (5–6). С. 51–58.
3. Переглянута рекомендація про міжнародну стандартизацію статистики випуску і розповсюдження книг, газет та періодичних видань: від 01.11.1985, № 995_294. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_294/ed19851101/find?text=%CF%E5%F0%E5%E2%E4.
4. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія у 2 двох томах. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 624 с.